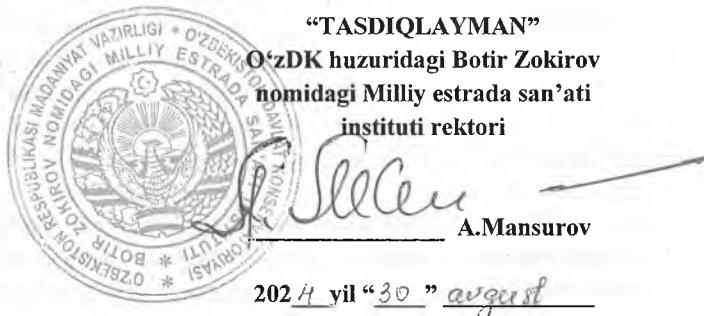

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
MADANIYAT VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORIYASI HUZURIDAGI

BOTIR ZOKIROV NOMIDAGI MILLIY ESTRADA SAN'ATI INSTITUTI

Ro'yxatga olindi: № BD 60211400-1.17

ESTRADA XONANDALIGIGA O'QITISH USLUBIYOTI

(PEDAGOGIK REPERTUARNI O'RGANISH)

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000 - San'at va gumanitar fanlar

Ta'lif sohasi: 210 000 - San'at

Ta'lif yo'nalishi: 60211400 – Vokal san'ati: estrada xonandaligi

ESTRADA XONANDALIGIGA O'QITISH USLUBIYOTI (PEDAGOGIK REPERTUARNI O'RGANISH) FANINING O'QUV DASTURI

Fan/modul kodi EXO'U1311	O'quv yili 2024-2025	Semestr 6-8	ECTS-Kreditlar 11
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lif tili O'zbek/rus		Xaftadagi dars soatlari 2-4
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lif (soat)
	Estrada xonandaligiga o'qitish uslubiyoti (Pedagogik repertuarni o'rganish)	150	180
2.	I. Fanning mazmuni		
<p>“Estrada xonandaligiga o'qitish uslubiyoti” (Pedagogik repertuarni o'rganish) fanining maqsadi - Respublikamizdag'i barcha musiqiy o'rta maxsus bilim yurtlari, musiqa maktabalarida o'qituvchi bo'lib ishlash uchun talabalarini kasbiy tayyorlashni maqsad qilib qo'yadi. Estrada xonandaligi sohasida o'qituvchi mutaxassislarni tayyorlash va erkin konsert faoliyat yurg'azishda musiqiy repertuarni to'g'ri va effektiv qo'llashda talabalarini tayyorlashni maqsad qilib qo'yadi.</p> <p>Fanni o'zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - talabalar turli yo'nalishlarda bilimlarga ega bo'lganliklarini namoyish etishlaridan iboratdir. Ushbu fanni o'rganishda ta'larning nazariy asoslari va ularning amaliyotda qo'llanishi, atoqli estrada ijrochiligi pedagoglarini tajribalari bilan tanishtiriladi. Fanni o'zlashtirish jarayonida muhim o'rinda estrada xonandaligi va ijrochiliga oid adabiyotlar, o'quv uslubiy qo'llanmalardan foydalaniлади. Talabalarni estrada vokal ijrochilik malakalarining asosiy uslublari bilan tanishtirish.</p> <p>“Estrada xonandaligiga o'qitish uslubiyoti” (Pedagogik repertuarni o'rganish) fani estrada xonadaligida o'qituvchisi sifatida mustaqil kasbiy ish faoliyat ko'rsatadigan, yuqori malakali mahoratga ega xonanda-pedagoglarni tayyorlash uchun muxim o'rinn tutadi. “Estrada xonandaligiga o'qitish uslubiyoti” (Pedagogik repertuarni o'rganish) – ixtisoslik fanining nazariy asosiga kiradi. Professional estrada xonandaning, Estrada vokal pedagoglarini shakillanishi uchun zarurnazariy –ilmiyfandir.</p>			

II. Asosiy qism (ma'ruza, amaliy, seminar mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

VI-VIII-SEMESTRLAR

Kirish

Fanning mazmuni. Pedagogik repertuarni o'rganishini o'rganishda ta'limning nazariy asoslari va ularning amaliyatda qo'llanishi, musiqa maktabi, kollej va estrada san'ati institutida ixtisoslik fanining dasturiy meyyorlari bilan tanishish, atoqli estrada ijrochiligi pedagoglarini tajribalari bilan tanishtiriladi. Fanni o'zlashtirish jarayonida muhim o'rinda estrada xonandaligi va ijrochiligiga oid adabiyotlar, o'quv uslubiy qo'llanmalardan foydalaniladi. Talabalarni o'quv dasturidagi estrada va jaz vokalizlari, o'zbek va chet el kompozitorlari klassik va zamonaviy yangi asarlar bilan tanishtirish, estrada vokal ijrochilik malakalarining asosiy uslublari bilan tanishtirish; kuylash ko'nigmalarini, xonandalik nazariyasi va uslubiy bilimlari bilan to'ldirish. Estrada xonandaligiga o'qitish uslubiyoti tushunchasi, asosiy ilmiy tadqiqotlar va adabiyotlar, ulardan unumli foydalanish yuzasidan uslubiy tavsiyalar.

**1-mavzu. Pedagogik repertuarni o'rganishinig maqsadi
va vazifalari, musiqa ta'limidagi o'rni.**

Vokal pedagogikasining asosiy printsiplari. Vokal texnik rivojida repertuarning o'rni va mohiyati. Pedagogik repertuarni o'rganishining ta'lim sistemasidagi mohiyati. Ta'lim berishda asta-sekinlik printsipiga ahamiyat qilish, har bir talabaga individual yondoshish printsipi. Soha bo'yicha o'quv adabiyotlari.

2-mavzu. Vokal pedagogikasida ovoz sozlash printsiplari.

Ovozlar klassifikatsiyasi. Ovoz mashqlarining ahamiyati va vokal pedagogikasidagi o'rni. Ovoz mashqlarining turlari: legato, stakkato, arpedjio, kantilena, artikulyatsiya, kompleks mashqlar, estrada va jaz yo'nalishidagi mashqlar, nutq mashqlari, nafasni faollashtirish, tirkakli nafas olishmashqlari. Ovoz mashqlarining estrada xonandasini tarbiyasidagi o'rni.

3-mavzu. Ovoz rivojida vokalizlarning o'rni va ahamiyati.

Opera yo'nalishidagi klassik vokalizlar: F.Abt, Dj.Konkone, N.Zeydler vokalizlari. Vokalizlarni estrada xonandaligi pedagogikasida qo'llash mezonlari.

4-mavzu. Estrada yo'nalishidagi vokalizlari bilan ishlash.

Estrada va jaz yo'nalishidagi vokalizlar. Vokalizlarni tanlash va sahnada

qo'llash. Vokalizlarni kuylashga doir uslubiy tavsiyalar. Estrada va jaz vokalizlari: D.Amanullayeva "Estrada va jaz yo'nalihidagi 25 vokaliz" vokalizlari. Vokalizlarni tanlash va sahnada qo'llash. D.Amanullayeva vokalizlarining nota matnlari.

5-mavzu. Pedagogik va konsert faoliyatida repertuar tanlash negizi.

Pedagogik faoliyatida o'quv dasturlari bilan ishslash uslubi. Badiiy asarlarni ijrosi bo'yicha uslubiy tavsiyalar. Talabaga to'g'ri dastur tanlash. Dastur bilan ishslash. O'zbek estrada repertuari bo'yicha yangi o'quv qo'llanmalar va darsliklardan foydalanish. Zamonaviy o'zbek estrada xonandalari repertuaridagi Vatanparvarlik ruhidagi qo'shiqlar. Vatanparvarlik ruhidagi qo'shiqlarning nota matnlari va adabiyotlari.

6-mavzu. Milliy va zamonaviy estrada stilistik yo'naliishlari.

Estrada xonandaligida stilistik yo'naliish va oqimlar. Estrada xonandaligiga jazning ta'siri. Zamonaviy estrada- jaz vokal janrlari. Romans, ashula va balladalar, ularning tasnifi.

7-mavzu. O'zbekiston bastakorlarining estrada asarlari.

Badiiy asarlar ijrosi bo'yicha uslubiy tavsiyalar. O'zbekiston klassik kompozitorlarining asarlari. Zamonaviy o'zbek kompozitorlari asarlari. O'zbekiston kompozitorlarining jaz yo'nalihidagi asarlari. O'zbek asarlari bo'yicha o'quv adabiyotlari. Asosiy o'quv qo'llanmalar va darsliklar va ularning qisqa xarakteristikasi. O'quv dasturlari. Ulardan foydalanish va qo'llash metodlari.

8-mavzu. Rossiya estrada yulduzları va kompozitorlarining estrada vokal asarlari.

Rossiya kompozitorlarining vokal asarlari. Rossiya estrada yulduzları ijro dasturidagi mashhur qo'shiqlar, ularning uslubiy tasnifi va nota matnlari. Rossiya estrada asarlari bo'yicha o'quv adabiyotlari.

9-mavzu. G'arbiy Yevropa va Amerika kompozitorlarining estrada va jaz asarlari.

G'arbiy Yevropa va AQSh estrada yulduzlarining mashhur qo'shiqlari. Ularning uslubiy tasnifi va nota matnlari. G'arbiy Yevropa va AQSh estrada-vokal asarlari bo'yicha o'quv - adabiyotlari. Pedagogik faoliyatida o'quv dasturlari bilan ishslash. Talabalarga repertuar tanlash va ishslash.

10-mavzu. Vokal pedagogikasining asosiy printsiplari.

Vokal pedagogikasining asosiy prinsiplari. Musiqa maktabi, kollej va Estrada san'ati institutida ixtisoslik fanining dasturiy meyyorlari bilan tanishish, atoqli estrada ijrochiligi pedagoglarini tajribalari bilan tanishish. Vokal pedagogikasida psixologiyaning ahamiyati.

11-mavzu. Ovoz apparatining tuzulishi.

Xonandalik pedagogikasining asosiy tushunchalari. Ovoz apparatining tuzulishi, uning akkustikasi. Xiqqildok va kuylash jarayonida uning ahamiyati. Rezonatorlar; Maska tushunchasi. Artikulyatsiya apparati va kuylash jarayonida uning ahamiyati; mutatsiya.

12-mavzu. Nafas olish apparati.

Nafas olish apparatining ishi; Nafas olish maktablari va turlari. Xiqqildok va kuylash jarayonida uning ahamiyati; rezonatorlar; xonanda ovozining tayanchi; tirkakli tovush. Estrada-jaz, akademik va a'nana viy xonandaligi – kiyosiy tavsiif. Estrada xonandaligi sinfidagi vazifalar.

13-mavzu. Ovozlar klassifikatsiyasi.

Xonandalar ovozlarining tasnifi. Ovozlar klassifikatsiyasi: Erkaklar ovozlar tasnifi – Bas, Bariton, Tenor; Ayollar ovozları tasnifi – Kontralto, Mezzo soprano, Soprano; ovozlarning diapazonlari; Tessitura tushunchasi; Xonanda ovozining shakllanishi; estrada-jaz, akademik va a'nana viy xonandaligi – kiyosiy tavsiif.

14-mavzu. Estrada xonandaligida vokal texnikasi va ijro uslublari.

Vokal texnikasi va ijro uslublari estrada xonandaligida; Soul, kantilena, staccato, rechitativ, sket, bluy-odl, subton, drayv, qochirim va nola ijro texnikasi tushunchalari. Kuylash jarayonida yuzaga keladigan kamchiliklar va ularni bartaraf etish yo'llari; xonandaning gigienasi va rejimi; ovoz apparatini rivojlantirish; badiy obraz va Estrada xonandaligida uning ahamiyati.

**15-mavzu: Vokal sinfida yakka darslar o'tish jarayoning
asosiy bosqichlari va vazifalari.**

Estrada xonandaligi sinfida "Ustoz-shogird" maktabi. Ovoz sozlash mashqlari ustida ishlash. Estrada yakka kuylash ko'nikmalarini egallash-Xonandalik nafas olish ko'nikmasi; Tirkakli tovushni his qilish; Aniq talaffuz; Sof intonatsiya; stilistik va artistik mahorati ustida ishlash. Estrada xonandaligi sinfida dasturning ahamiyati. Asarlarni to'g'ri tanlash va tahlil qilish; Jo'rnavoz

bilan ishslash mezonlari.

16-mavzu. Estrada-jaz sohasida tovush kuchaytirish apparaturasi.

Zamonaviy texnik-tovush vositalari. Estrada-jaz sohasida tovush kuchaytirish apparaturasi. Mikrofon bilan ishslash mezonlari; Fonogrammalar jo'rligida asarlarni repetitsiyali ishslash va sahnaga taylorlash mezonlari.

Oraliq nazorat va Yakuniy nazorat.

Har semestrda o'zlashtiriladi, oraliq va yakuniy nazoratda topshiriladi.

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, yakuniy, joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni (test, prezентatsiya) topshirish.

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi.

1. Xonandalik pedagogikasining asosiy prinsiplari va tushunchalari;
2. ovoz apparati tuzulishi; rezonatorlar;
3. ovozni sozlash mashqlari; Mashqlarning turlari;
4. vokal pedagogikasida repertuarning ahamiyati;
5. xonandalar ovozlarining klassifikatsiyasi;
6. xonanda ovozining shakllanishi; mutatsiya;
7. Nafas olish apparatining ishi;
8. Nafas olish maktablari va turlari;
9. artikulyatsiya apparati va kuylash jarayonida uning ahamiyati;
10. Jo'navoz bilan ishslash mezonlari;
11. Fonogramma bilan ishslash mezonlari;
12. estrada-jaz, akademik va a'nanaxiy xonandaligi – kiyosiy tavsif;
13. vokal texnikasi va ijro uslublari estrada xonandaligida;
14. kuylash jarayonida yuzaga keladigan kamchiliklar;
15. xonandanining gigienasi va rejimi;
16. Estrada xonandaligi sinfida "Ustoz-shogird" maktabi.

III. Mustaqil ta'limdi tashkil etishning shakl va mazmuni

Mustaqil ta'limdi tashkil etishda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:

- darslik, o'quv qo'llanma, maxsus yoki ilmiy adabiyotlar

- (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;
 - yangi musiqiy texnik vositalar va texnologiyalarni o'rganish;
 - talabaning ilmiy tekshirish (ijodiy) ishlarini (TITI) bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari yoki mavzularini chuhur o'rganish;
 - fao o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari (ishbilar o'yinlar, diskussiyalar, seminarlar, kollokviumlar va b.).

Mustaqil ta'limni tashkil etishning mazmuni axborot-ta'lim resurslaridan, ta'lim muassasasida mavjud kutubxona, fonoteka va videoteka jamg'armasidan, repetitoriylardan, o'quv laboratoriyalari, ovoz yozuvi studiyalari, teleradiokompaniya kanallari va konsert zallaridan unumli foydalanishdan, bajarilgan ishlarning tahlilini bayon etishdan iboratdir. Mazkur fanning xususiyatlardan kelib chiqib kasbiy mahoratni rivojlantirish va takomillashtirishga qaratilgan vazifalarni maqsadli amalga oshirish ham nazarda tutiladi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsija etiladigan mavzular:

1. Xonandalik pedagogikasining asosiy prinsiplari va tushunchalari;
2. ovoz apparati tuzulishi; rezonatorlar;
3. ovozni sozlash mashqlari; Mashqlarning turlari;
4. vokal pedagogikasida repertuarning ahamiyati;
5. xonandalar ovozlarining klassifikatsiyasi;
6. xonanda ovozining shakllanishi; mutatsiya;
7. Nafas olish apparatining ishi;
8. Nafas olish maktablari va turlari;
9. artikulyatsiya apparati va kuylash jarayonida uning ahamiyati;
10. Jo'rnavoz bilan ishlash mezonlari;
11. Fonogramma bilan ishlash mezonlari;
12. estrada-jaz, akademik va a'nanaxiy xonandaligi – kiyosiy tavsif;
13. vokal texnikasi va ijro uslublari estrada xonandaligida;
14. kuylash jarayonida yuzaga keladigan kamchiliklar;
15. xonandaning gigienasi va rejimi;
16. Estrada xonandaligi sinfida "Ustoz-shogird" maktabi.

3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllangan kompetensiyalari)
Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:
– Xonandalik pedagogikasining asosiy tushunchalari; |
|-----------|--|

	<ul style="list-style-type: none"> – xonandalik ovozlar klassifikatsiyasi; – musiqiy qibiliyat psixologiyasi; – tovush apparatining tuzilishi va ishlashi <i>haqida tasavvurga ega bo'lishi</i>; – pedagogik repertuarni; – jahon estrada xonandalarining ijro dasturlari; – estrada xonandaligi pedagogikasi kesimida repertuar tanlashni; – o'qitish usullari va uslubiyotini; – xonanda ovozining registrlari va badiiy texnik imkoniyatlarini; – ovoz sozlash mashqlarini; – vokal texnikasi va ijro uslsblarini; – yangi pedagogik texnologiyalarni <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; – boshlang'ich va o'rta ta'lif sistemasida pedagogik faoliyat yuritish; – o'quvchi ovozini rivojlantirish; – pedagogik repertuarni tahlil qilish; – ovozdagi nuhsxonlarni bartaraf etish; – o'quvchiga dastur tanlash, dastur ustida ishlab, estrada sahnasiga tayyorlash <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.</i>
4.	<p style="text-align: center;">VI. Ta'lif texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihibar; • guruhli loyihibar
5.	<p style="text-align: center;">VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarini to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, yakuniy, joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni (test, prezentsatsiya) topshirish.</p>

	Asosiya dabiyotlar
6.	<p>1.D.Omonullayeva. Estrada xonandaligi. O'quv qo'llanma. - T.: "O'zDK", 2007. – 110 bet.</p> <p>2.D.Omonullayeva. Pedagogik repertuarni o'rganish. O'quv qo'llanma. - 2018. – 300 bet.</p> <p>3.Yu.Turayev, D.Amanullayeva. Nekotorie voprosi prepodavaniya estradnogo peniya. O'quv qo'llanma. - T.: "O'zDK", 2004. – 24 bet.</p> <p>4.M.Orinbayeva. Estrada xonandaligiga o'qitish uslubiyoti. O'quv qo'llanma. - T.: "Navruz", 2021. – 164 bet.</p> <p>5.L.Dmitriev. Osnovi vokalnoy metodiki. M., 1968.</p> <p>6.Yu.Turayev, D.Amanullayeva. Konservatoriya estrada xonandaligidan dars berish metodikasi. T., 2008.</p> <p>7.D.Amanullayeva "Estrada va jaz vokalizlari" OTM uchun o'quv qo'llanma, T.: "Musika", 2014.</p>
	<p>Qo'shimcha adabiyotlar:</p> <p>1.R.Islamova. Vokalniy ansambl. O'quv qo'llanma, T.: 2008.</p> <p>2.Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olujanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: "O'zbekiston", 2017. - 488 b.</p> <p>3.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. 2022-2026 yillarga mo'ljalangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida. PF-60 son 28.01.2022 yil.</p>
	<p>Axborot manbaalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://estrada-art.uz 2. http://library.konservatoriya.uz/ 3. http://www.youtube.com 4. http://b2c.uz/catalog/youth/uz/musika 5. www.musika.uz
7.	Fan dasturi Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisllari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashi 2024 yil " <u>30</u> " � -dagi 1 -sonli bayonnomasini bilan ma'qullangan
8.	Fan/modul uchun mas'ul: D.D.Amanullayeva – O'zR san'at arbobi, O'zDK huzuridagi B.Zokirov nomidagi Milliy estrada san'ati instituti "Estrada xonandaligi" kafedrasи

	mudiri, professor
9.	Taqrizchilar: 1. M.Xamidova - O'zDK “Akademik xonanlalik va opera tayyorgarlik” kafedrasi professori, san'atshunoslik fanlari doktori; 2. R.A.Abdullayev – O'zR san'at arbobi, O'zbekiston kompozitorlari va bastakorlari uyushmasi raisi, professor.